

Н.В. Безрукова,

к.е.н., доцент,

доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу

м. Полтава

В.А. Свічкарь,

к.е.н.,

доцент кафедри міжнародної економіки та маркетингу

м. Полтава

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Дистанційне навчання є характерною рисою сучасного цифрового суспільства. Розвиток науки, культури, мистецтва, економіки, суспільства в ХХІ ст. неможливо уявити без цифрових технологій, заснованих на інформаційних потужностях високошвидкісного Інтернету, як джерела інформації та сучасних засобах її відображення та обробки. Сучасні школярі, абітурієнти, студенти володіють навичками роботи з різними гаджетами, які значно розширюють їх можливості, щодо пошуку та обробки інформації. За оцінками експертів за останні 30 років обсяг інформації, яку отримує щодня теперішній студент збільшився на 2 порядки. Зрозуміло, що далеко не вся інформація має безпосереднє відношення до навчального процесу, проте, різке зростання інформатизації вимагає зміни підходів до методики підготовки фахівців у закладах вищої освіти. Застосування методів дистанційної освіти дозволяє, певним чином, привести у відповідність організацію навчального процесу у ЗВО та вимогами сучасного суспільства, яке характеризується виникненням «людини цифрової – digital sapiens».

Дистанційне навчання – тип навчання, заснований на освітній взаємодії віддалених один від одного педагогів і тих, що навчаються. Воно реалізовується з використанням телекомунікаційних технологій і ресурсів мережі Інтернет. Для дистанційного навчання характерні всі властиві навчальному процесу компоненти системи навчання: значення, мета, зміст, організаційні форми, засоби навчання, система контролю і оцінки результатів.

Великий інтерес являє дистанційне навчання, що здійснюється за допомогою комп'ютерних телекомунікацій, оскільки за ним лежить майбутнє. Адже через декілька років людина не уявлятиме себе без комп'ютерних технологій та всесвітньої мережі Інтернет. При цьому людині не доведеться нікуди ходити, щоб отримати освіту, їй варто лише увійти до мережі і вибрати одну з форм заняття.

Традиційна система навчання, з точки зору, сучасного студента має низку недоліків: повільне доведення інформації до слухачів на лекціях, якість засвоєння якої, значною мірою залежить від особистих якостей викладача; необхідністю знаходитися в певний час в певному місці, тобто на лекції в аудиторії; обмежені можливості повторення інформації, навички швидко писати конспекти лекцій та чітко структурувати отриману від лектора інформацію, переважна більшість сучасних студентів не мають; в разі, якщо інформація є незрозумілою, буває важко отримати додаткову інформацію, оскільки це може виходити за рамки теми лекції; тощо.

Дистанційна система навчання дозволяє подолати більшість з вищезгаданих недоліків традиційної системи навчання. Студенти мають доступ до дистанційних навчальних дисциплін у будь-який час доби, та день тижня. Вони не прив'язані до місця доступу до дистанційного курсу – сучасні мобільні гаджети, такі як планшети чи смартфони, котрі використовують мобільний Інтернет, дозволяють працювати з дистанційними курсами в будь-якому місці. Серед переваг дистанційного навчання, слід зазначити можливість інтенсивної роботи з певною дисципліною протягом короткого періоду часу до її повного опанування – в традиційному навчальному процесі вивчення навчальних курсів є дискретним, тобто 1-2 пари на тиждень, а по деяких дисциплінах навіть 1 пара в два тижні.

Дистанційні курси забезпечують студентам доступ до лекційного матеріалу. В Полтавському національному технічному університеті імені Юрія Кондратюка для забезпечення дистанційного навчання використовується одна із найновітніших версій програми MOODLE (Modular Object-Oriented Dynamic

Learning Environment), яка забезпечує можливість створення інтерактивних лекцій, а не тільки розміщення текстів лекцій. Інтерактивні лекції можуть стати важливим елементом сучасної системи вищої освіти, оскільки інформація, яка надається студентам одночасно дублюється за кількома інформаційними каналами – відео та аудіо. Є можливість імплементувати в інтерактивні лекції відеоролики, підвищуючи рівень візуалізації інформації, що надається студентам. Дослідження психологів останніх років виявили, що сучасна молодь має «кліпове мислення», тобто переважна більшість інформації отримується з відеоряду, причому можливість засвоювати інформацію таким чином є обмеженою в часі. Оптимальна тривалість відеоряду для її найбільш повного засвоєння не повинна перевищувати 10-15 хвилин. Тому є сенс, інтерактивні лекції розробляти обсягом не в одну тему, а в одне питання теми, для кращого засвоєння інформації.

Взагалі, головною перевагою системи Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment для запровадження дистанційної освіти є можливість реалізації модульного навчання. Модульне навчання базується на позиціях діяльнісного, гнучкого підходу до визначення послідовності засвоєння навчального матеріалу, а сам модуль визначається як цілісна конструкція, що поєднує навчальний зміст і технологію оволодіння ним [2]. Важливим критерієм побудови модулю є структурування діяльності студента в логіку етапів засвоєння знань: сприйняття, розуміння, осмислення, запам'ятовування, застосування, узагальнення, систематизація.

Ця технологія базується на модульному підході, широкому застосуванні телекомунікаційноспутникових мереж і сучасних інформаційних технологій та характеризується тим, що у ній використовуються: 1) глосарне навчання: система заучування фактів і понять, що входять у професійні словники; 2) оглядове навчання: побудоване на використанні оглядових лекцій, допомагає студенту створити цілісну картину галузі знань та діяльності, що вивчається; 3) алгоритмічне засвоєння знань: навчання, побудоване на засвоєнні алгоритмів професійних умінь; 4) розвиваючий тренінг: спонукає студента до самостійного

пошуку інформації, її творчого осмислення та самостійних дій у постійно змінних умовах; 5) контроль знань: поточний, модульний і підсумковий [1].

Система забезпечує різноманіття процедур навчання онлайн, комбінуванням яких може бути організоване ефективне навчання в навчальному закладі. MOODLE надає можливість інсталяції освітніх ресурсів (навчальних матеріалів) і забезпечує засобами доступу до ресурсів та управління ними; забезпечує комунікаційну взаємодію учасників освітнього процесу, що реалізовується у формі інтернет-конференцій, форумів, дискусій, а також обміну посланнями, що містять, зокрема, завдання для тих, хто навчається, виконання завдань і коментарі [2].

Використання мережевих технологій дозволяє студенту будувати свою стратегію вивчення навчальної дисципліни та сприяє не тільки засвоєнню студентами знань, умінь, навичок, форм професійної поведінки, а й формуванню певної структури особистісних якостей. Дослідження умов формування професійної компетентності майбутніх фахівців засобами мережевих технологій дозволило установити, що впровадження навчально-методичного комплексу, який містить дистанційні курси, розроблені засобами MOODLE з використанням модульного підходу, представлення знань як динамічної, мультимодальної структури, у формуванні якої беруть участь студенти, сприяє набуттю студентами досвіду самостійного поповнення та оновлення професійних знань, особистісної причетності до цього процесу та відповідальності за нього [1].

Система дистанційного навчання MOODLE має досить багато можливостей як для студентів так і для викладачів.

У середовищі MOODLE студенти отримують: 1) доступ до навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання до практичних/лабораторних та самостійних робіт; додаткові матеріали (книги, довідники, посібники, методичні розробки) та засобів для спілкування і тестування; 2) засоби для групової роботи (Вікі, форум, чат, семінар, вебінар); 3) можливість перегляду результатів проходження дистанційного курсу студентом; 4) можливість

перегляд результатів проходження тесту; 5) можливість спілкування з викладачем через особисті повідомлення, форум, чат; 6) можливість завантаження файлів з виконаними завданнями; 7) можливість використання нагадувань про події у курсі [1].

Викладачам надається можливість: 1) використання інструментів для розробки авторських дистанційних курсів; 2) розміщення навчальних матеріалів (тексти лекцій, завдання до практичних/лабораторних та самостійних робіт; додаткові матеріали (книги, довідники, посібники, методичні розробки) у форматах .doc, .odt, .html, .pdf, а також відео, аудіо і презентаційні матеріали у різних форматах та через додаткові плагіни; 3) додавання різноманітних елементів курсу; 4) проведення швидкої модифікації навчальних матеріалів; 5) використання різних типів тестів; 6) автоматичного формування тестів; 7) автоматизації процесу перевірки знань, звітів щодо проходження студентами курсу та звітів щодо проходження студентами тестів; 8) додавання різноманітних плагінів до курсу дозволяє викладачу використовувати різноманітні сторонні програмні засоби для дистанційного навчання.

Література

1. Болюбаш Н.М. Фактори та умови формування професійної компетентності майбутніх економістів засобами інформаційного середовища MOODLE [Електронний ресурс] / Н.М. Болюбаш // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. – № 3 (17). – Режим доступу : <http://www.ime.edu-ua.net/em17/emg.html>.

2. Олійник Л. Дистанційна освіта – переваги та недоліки [Електронний ресурс] / Л. Олійник. – Режим доступу : http://liyalno1.blogspot.com/2013/03/blog-post_24.html.

3. Осадча К.П. Організаційні проблеми впровадження системи управління курсами у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій [Електронний ресурс] / К.П. Осадча, В.В. Осадчий. – Режим доступу : <http://2013.MOODLEmoot.in.ua/course/view.php?id=24&lang=ru>.